

Tywydd eithafol

Cardiau proffil tywydd eithafol

- 1** Os yw'r bobl ifanc rydych yn gweithio gyda nhw yn newydd i'r cysyniad o dywydd eithafol, efallai yr hoffech ddechrau'r wers gyda chyflwyniad byr. Gallech ddangos **y ffilm digwyddiad tywydd eithafol** (hyperddolen ar sleid 2) a gofyn i'r bobl ifanc a allan nhw feddwl am enghreifftiau o dywydd eithafol maen nhw wedi clywed amdanynt a meddwl am beth sy'n gwneud y digwyddiadau hynny yn eithafol. Os ydych chi angen gwybodaeth ychwanegol, fideos neu ddelweddau, gallwch ganfod adnoddau ychwanegol **yma**.
- 2** Rhannwch y dosbarth yn grwpiau bach gan roi llechen neu ddyfais symudol debyg iddynt. Esboniwch eu bod yn mynd i wneud peth ymchwil gyflym i enghraifft o ddigwyddiad tywydd eithafol gan ddefnyddio'r cardiau proffil tywydd eithafol (gweler y rhain ar dudalennau 3–4).
- 3** Rhowch gerdyn proffil tywydd eithafol i bob grŵp a rhowch 10 munud iddyn nhw ymchwilio digwyddiad tywydd eithafol bywyd go iawn o'r math hwn, gan ddefnyddio'r cwestiynau ysgogi canlynol (ar sleid 3):

15 Munud

Gwaith grŵp

Sleidiau cyflwyno tywydd eithafol |

Cardiau proffil ymchwilio i dywydd eithafol

Cyfrifiadur, llechen neu ddyfais debyg

- Pam oedd y digwyddiad o bwys?
- Beth oedd effaith y digwyddiad ar gymunedau?
- Sut oedd pobl wedi ymateb i'r digwyddiad?

4 Dewch a'r grŵp ynghyd eto i rannu syniadau. Eglurwch fod cysylltiad rhwng tywydd eithafol a newid hinsawdd. Mewn byd cynhesach, disgwylir i sawl math o dywydd eithafol gynyddu mewn amllder neu ddifrifoldeb. Mae gwyddonwyr ledled y byd yn ymchwilio'r cysylltiadau rhwng newid hinsawdd a thywydd eithafol er mwyn helpu unigolion, cymunedau a chenedloedd i baratoi ar gyfer y canlyniadau a lliniaru effeithiau yn y dyfodol.

Gellir canfod gwybodaeth bellach yn nodyn briffio'r Swyddfa Dywydd ar dywydd eithafol a newid hinsawddar gael **yma**.

Cardiau proffil tywydd eithafol

Corwynt

Stormydd mawr iawn sy'n troi'n gyflym yw corwyntoedd ac maent yn cynnwys gwyntoedd a stormydd o daranau. Bob blwyddyn, mae sawl un yn cyrraedd y tir a gallant achosi difrod sylweddol i eiddo a marwolaethau. Cânt hefyd eu galw'n deiffwnau neu gylchoedd gwynt trofannol.

Dysgwch ragor yma:

www.metoffice.gov.uk/research/weather/tropical-cyclones/hurricane

www.oceanservice.noaa.gov/facts/hurricane.html

<https://www.cdc.gov/nceh/features/hurricanepreparedness/>

Tornado

Weithiau fe'i gelwir yn drowynt. Mae tornado yn golofn o aer sy'n troi'n gyflym ac sy'n ymestyn o waelod cwmwl storm ac arwyneb y ddaear.

Dysgwch ragor yma:

<http://www.metoffice.gov.uk/weather/learn-about/weather/types-of-weather/tornadoes>

www.emsaonline.com/mediacenter/articles/00000184.html

www.stormaware.mo.gov/preparing-for-a-tornado/

Tanau gwyllt

Weithiau fe'i gelwir y rhain yn danau coedwig neu danau fforestydd. Dyma dân mewn ardal naturiol. Gall cyfuniad o dywydd poeth a sych eu hachosi, ac mae'r tanau'n dechrau naill ai o ganlyniad i fellt neu weithgaredd dynol.

Rhagor o wybodaeth yma:

www.kfwf.org.uk

www.nationalgeographic.com/environment/natural-disasters/wildfires/

www.readyforwildfire.org/What-To-Do-If-Trapped/

Cardiau proffil tywydd eithafol

Stormydd eira

Mae storm eira'n cyfeirio at wynt oer a chryf sy'n llawn eira sy'n lleihau'r hyn y gellir ei weld yn sylweddol (golyga hyn fod storm eira'n ei gwneud hi'n anodd gweldd pethau sydd ymhellach i ffwrdd).

Dysgwch ragor yma:

www.metoffice.gov.uk/weather/learn-about/weather/types-of-weather/snow/blizzard

www.which.co.uk/news/2019/01/how-to-stay-safe-in-snow-and-ice/

Storm tywod

Weithiau fe'i gelwir yn storm llwch. Mae storm tywod yn digwydd pan fydd gwyntoedd cryf iawn yn chwythu tywo a/neu lwch o ardal sy'n sych. Maen nhw'n gyffredin yn yr anialwch

Dysgwch ragor yma:

www.sciencing.com/are-there-warning-signs-before-a-dust-storm-occurs-13419067.html

www.arizonahighways.com/blog/do-you-know-what-to-do-during-dust-storm

www.health.nsw.gov.au/environment/factsheets/Pages/dust-storms.aspx

Ton wres

Ton wres yw cyfnod estynedig o dywydd poeth, a gallai fod wedi'i gyfuno â lleithder.

Dysgwch ragor yma:

www.metoffice.gov.uk/weather/learn-about/weather/types-of-weather/temperature/heatwave

www.health.nsw.gov.au/environment/beattheheat/Pages/prepare-for-heat.aspx